

in „Luc-
rijver (in
iet moei-
en“, dan
as ronduit,
-idée, net
II en IV
want daar-
andpunt“).
maar ook
de Chr
maar bui-
n zijn jon-
ten wijzen,
n: ook hij
het kerk-

en beginsel
rsten naar
crete leven;
es te geven
vereensigt
ter wereld
beoorden te-
morphine?
een kerk-
enden keer

men na 25
ege moet
van VOOR

enlijk (ook
jaren zijn
oordig blad
op den
Chr. Geref.

helpen.
n, om het
„De Rott.“
en in de

der Af-

en: wij dra-
ook daarin
ij zullen er

veiligen te-
daarin den
en er bij

atie al lang
elkens ont-

de interker-
al het blad
ze groot ge-
gen dat ge-

n ik waar-
in de din-
n genomen?

oog op het
ken zal, dat
blijven, om-

redenen op
die voor-
g zijn, dat

gelijk had,

den Naam

dan was de

„t.“ iets (dat

r. Geref. het

o zich altijd

Vox populi

ijdigheid

ag.

ar zweemen.

Godsvrucht.

Kerkb.“

even hebben

ord de oefe-

dan kunnen

n hier oefe-

twee zijden,

het oog to

met allen ijver dus, zoeken te geraken tot ver-
schillende met name genoemde deugden; die zullen
hen dan niet ledig laten in de kennis van Jezus
(vs. 4-8) en alzoo zullen zij hun roeping en ver-
kiezing vastmaken (vs. 10). Hier is de apostolische
vermaning, dat Gods volk zich te beijveren heeft,
om te komen tot de deugden van: deugd in het
algemeen, kennis, matigheid, lijdzaamheid, godzalig-
heid, broederlijke liefde en liefde jegens allen.

Dit is een veelomvattend woord. Want zulke deug-
den waaien ons niet aan. Zij worden in een Chris-
ten alleen deugden, vaste en ingewortelde hebbe-
lijkheden van onzen geest, door vaak en langdurig
en moeilijk oefenen. Door veel betoon van gehoor-
zaamheid en zelfbeheersching, ja zelfverloochening;
door veel strijd tegen den ouden mensch; door veel
aansluiting te zoeken bij den verheerlijkten Jezus,
in bijbelleson en gebed, enz. In één woord: de
heilige apostel Petrus vermaant ons hier tot oefening-
en der godsvrucht, opdat wij zonden opwaas-
sen in deugd, kennis, matigheid, enz., teneinde
wij vruchtbaar zouden zijn in de kennis van onzen
Heere Jezus Christus.

Dat is de een weg, om het doel te benaderen.
Voor den tweeden weg gaan we uit van de Ca-
nones of Leerregels van Dordrecht. Het derde der
3 Formulieren van Eenigheid, opgesteld door de groote
Synode van Dordrecht in 1618/19. Dit fijne en teere
geschrift is helaas in hooge mate onbekend in de
gemeente. Toch is het in Dr. Kuyper's uitgave van
de 3 Formulieren, die 10.60 kost, in elken Christo-
lijken, althans in elken Gereformeerden boekhandel
verkoopbaar.

In het vijfde hoofdstuk dan der Dordtsche Leer-
regels, en wel in § 2, lezen wij: De dagelijksche
zonden der zwakheid geven aan Gods volk voort-
durend oorzaak, om zich voor God te veroortmoedigen,
hun toevlucht tot den gekruisigden Christus
te nemen, het vleesch hoe langer hoe meer door
den Geest des Gebeds en heilige oefeningen
der Godvruchtigheid te doodden, en naar het
vondperk der volmaaktheid te zuchten.

Welk doel wordt er hier aan de oefeningen der
godsvrucht gesteld? Het doodden van het
vleesch. M.a.w. de gehoorzaamheid aan zoovele
bijbelsche vermaningen en geboden: doodt dan Uw
leden, die op de aarde zijn, enz. Daartoe zijn oefen-
ingen noodig, zegt de Dordtsche Kerkvergadering.
Daar is voorzeker meer toe noodig. § 3 zegt on-
middellijk hierna, dat God hen in de eenmaal ge-
geven genade barmhartig bevestigt en ten einde toe
krachtig bewaart. Maar God bedient zich daarbij dus
ook van het middel van hun eigen oefeningen. En
daarbij weten we nu, het vleesch wordt niet in een
handomdraaien gedood. Dat is de verbitterde strijd uit
Romeinen 7! Oefening is hier het goddelijk gebod,
waarop alleen Zijn zegen rust. Wie hierover een
geestelijk-frank werkje lezen wil, kan dat vinden in:
„De inwonende zonde“, door Owen, een werkje van
eenige eeuwen geleden, maar in plm. 1870 opnieuw
uitgegeven.

Zoo kwamen we van twee zijden tot een be-
paling van het doel der in deze artikelen te be-
schrijven oefeningen. Nu moeten die twee bepalingen
nog verbonden worden tot één.

Dit kan wel niet beter gebeuren, dan door te
verwijzen naar vraag en antwoord 88 van den Hei-
delbergischen Catechismus: In hoeveel stukken bestaat
de waarachtige bekeering der menschen? In twee
stukken: de afsterfing van den ouden en de opstan-
ding van den nieuwen mensch. Dit is het saam-
vattende doel der bedoelde oefeningen: het geestelij-
ke arbeiden aan de dooroengestengelde tweedheid,
die er in den Christen is: oude en nieuwe mensch.
Arbeiders aan de verdere afsterfing van den ouden
(„het vleesch doodden“) die in de wedergeboorte door
Christus' kracht in beginsel gedood is; en aan het
verder opstaan en tot kracht komen van den nieuwen
mensch (vergelijk 2 Petrus 1), die in de wederge-
boorte ontstaan is. Deze doeding en levendmaking
is in de eerste plaats een werk van God. Hem zij
dank. Anders zouden de beste oefeningen hogenaamd
zelf niets uitrichten. De zaak ligt juist zoo, dat God
zelf ons oefent, en wel door als een vader zijn
kind bij de hand te nemen en te leiden. Als een
onderdeel daarvan en in verband daarmee moeten
we de eigen oefeningen bezien.

Als wijzelf daarin (gebed des Heeren) moeten
meewerken aan bovengenoemde doeding en ver-
levendiging en als dat verder het doel is van de
oefeningen der godsvrucht, dan blijkt daaruit eindelijk
het volgende:

1. Het doel is niet, om tot het eerste begin
der bekeering te komen, maar het ziet op hen,
die God reeds mogen vreezen. De oefeningen der
godsvrucht liggen binnen het Christelijk leven. Ze
zijn op zichzelf niet de weg erheen.

2. Het doel is, om naar Gods geopenbaarden wil
en door Zijn genade (dus in gemeenschap met
Christus) te arbeiden aan de verdere doeding van
den ouden en verlevendiging van den nieuwen
mensch.

3. Het dichtstbijliggend doel is, in dezen weg
te verkrijgen een vast Christelijk karakter, dat
door goede, bijbelsche gewoonten geoeft is en
zich zoo eerst moge versieren met de duurzame
deugden, waarvan 2 Petrus 1 er eenige noemt en
voorts sterk te staan tegen allerlei verleiding van
binnen en van buiten; opdat Gods volk zijn God
te vaster moge liefhebben en dienen met hart,
verstand en karakter.

Nog eens: de „N. R. C.“ over Hendrik de Cock.

Ik citeerde verleden week de „N. R. C.“ en haar
artikel over den „dweper“ Hendrik de Cock. Een lezer
wijst mij nog op de volgende passages in dit artikel:

Deze gemeente (van Ulrum, K. S.) was, mag men
sommige zeglieden gelooven, een toonbeeld van gods-
dienstige en zedelijke verwildering; zij werd, naar
een tijdgenoot het uitdrukt, „nog door het stalvee
in godsdienstige kennis overtroffen“. En dat, niet-
tegenstaande niemand minder dan de latere hoog-

leeraar Petrus Hofstede de Groot er als herder en
leeraar was werkzaam geweest!

In welken hoek het blad deze „sommige zeg-
lieden“ zoekt, en welke waarde het aan hun oordeel
toekent, blijkt wel uit hetgeen onmiddellijk volgt:

Maar in het oordeel dezer zeglieden zal ook de Hof-
stede de Groot, die op 29 October 1829 zijn opvol-
ger in het ambt bevestigde, in godsdienstig en zedelijk
opzicht een toonbeeld van verwildering zijn geweest.
Wij kennen immers heden ten dage nog deze ken-
schetsing en weten, wanneer wij de vreeselijke ont-
boezeningen over Noord-Hollandsche goddeloosheid
lezen, dat wij deze kwalificatie eenvoudigweg aldus
hebben te vertalen, dat Noord-Holland niet ortho-
dox is. Zoo was honderd jaar geleden de Hofstede
de Groot evangelisch en de gemeente Ulrum behoorde
tot de „goddelooze“ Groningsche richting.

De lezer, bovenbedoeld, teekent hierbij aan:

„dat, nog afgezien van de onjuistheid, dat Ulrum
als eerste plaats van Hendrik de Cock wordt voorge-
steld, helgeen echter inmiddels, naar ik meen, reeds
is verbeterd, — niet, (zooals het artikel doet ver-
moeden) een der orthodoxe tijdgenooten van H. de
Cock de vrijzinnigen van Ulrum heeft aangeduid als
„lieden die in godsdienstige kennis nog door hun
stalvee worden overtroffen“, doch dat de „mo-
derne“ ds. J. van der Linden van Kantens (Gr.)
deze uitdrukking bezigde, om de Gereformeer-
den, die zich, na den ommekeer van De de Cock,
om hem heen schaarde, aan te duiden, — hetgeen
bevestigd wordt door het te deel „Reveil-Afschei-
ding“ van De Rullmann.

Ik weet, dat de Redactie van de „N. R. C.“ „De
Reformatie“ leest. Zou ik haar moogen vragen, ook
deze correctie op haar artikel aan te brengen?
K. S.

BOEKBESPREKING

„Antirevolutionaire Staatkunde“, orgaan
van de Dr. Abraham Kuyperstichting ter be-
vordering van de Antirevolutionaire beginsel-
len.

Kampen — N.V. Uitgeverij. J. H. Kok.

Deze periodiek meenen we niet beter te kunnen
aanbevelen dan door de inhoudsopgave van het Sep-
tembernummer af te drukken.

Herziening van ons gemeenterecht door Dr. J. de
Lange.

Een „politiek testament“ van Van der Brugghen, door
D. Langedijk.

Vraag en Antwoord. Adviezenrubriek (1. Uitgifte
grond in erfpacht en voorwaarden inzake Zondags-
rust. — 2. Gemeentelijke of particuliere badinrichting. —
3. Houding van Calvin ten aanzien van toneelvoor-
stellingen).

Dit tijdschrift verdient ruime abonneering.

„Cijfers en Feiten“. Gids voor het Poli-
tieke en Sociale Leven.
Aalten — N.V. De Graafschap.

De beste aanbeveling zou ook voor dit maandschrift
zijn een inhoudsopgave van het Septembernummer te
geven of het alfabetisch register van den vorigen jaar-
gang af te drukken.

Dan — de rijke verscheidenheid van onderwerpen
verbiidt beide.

„Cijfers en feiten“ bevat uitknipsels uit verschil-
lende bladen betreffende het politieke en sociale leven.

Het is daarom van veelzijdig nut, voor studie- en
propagandacclubs, voor persoonlijke oriëntering, voor
verkiezingscampagnes enz. enz.

Wij zijn er blij om dat dit maandschrift het bolwerkt.

„De Magistratuur“, Orgaan van de Vere-
niging van Burgemeesters en Secretarissen
„Groen van Prinsterer“.

Geen onzer tijdschriften komt zoo royaal uit als dit.
Indien magistraal niet zulk een goedkope woord-
speling ware, zouden we het hier gebruiken. Elk num-
mer bevat het portret van een der leden.

In het nummer van 15 October vindt men o.a.: Een
onderhoud met burgemeester de Vlugt, een Kort Ver-
slag van de laatste vergadering, De Electriciteitsvoor-
ziening in Nederland, een foto van de oude Eerste
Kamer.

HEPP.

„De zegespraal der Overwonnenen“, door K.
Papke.

Nijkerk — G. F. Callenbach.

Met dit vijfde deel wordt de 32e jaargang van de
„Christelijke Bibliotheek“ van Callenbach voltooid op
waardige wijze. De lichtblauwe band met gouden let-
ters maakt het reeds uitwendig tot een sieraad. Het
verhaal speelt omstreeks 1300, en leidt den lezer in in
het leven der burchtheeren en adellijke vrouwen, bis-
choppen en kloosterheeren; de zegespraal is in deze om-
geving aan het Evangelie. Papke kan, het is bekend, uit-
nemend schrijven; het blijkt ook uit het historisch ver-
haal, dat bezighoudt en spant, maar tevens leerzaam en
opwekkend is.

De Bibliotheek van Callenbach behoeft niet meer aan-
bevolen te worden; zij is „er in“. Herinneren wij er
dan alleen aan, dat men de vijf boeken, waaronder ook
het Kerstboek, voor slechts f5 ontvangt, ingenaaid; de
banden moeten, indien men deze begeert, afzonderlijk be-
taald; en voor verzendkosten wordt 75 ct. in rekening ge-
bracht.

De 32e jaargang zal spoedig beginnen; wederom opent
een Kerstboek de rij; dan volgen „Uit mijn pastoraal le-
ven“ van ds. J. C. Prins, „Fr. von Bodelschwing“ door dr.
J. R. Callenbach, „Josephine“ door J. M. Westerbrink-
Wirtz, en nog een vijfde deel. Die op deze Bibliotheek
intekenen zullen er geen spijt van krijgen.

J. D. W.

J. J. Knap Czn. „Bileam“. Toepasselijke
Verklaring zijner Profetieën.

J. H. Kok — Kampen — 1929.

In dit boek van 223 pagina's geeft ds. Knap een
getrouwe vervulling van de op het titelblad afgelegde
belofte. Het boek is verklarend in de eerste plaats,
en volgt daarin de bekende manier van den schrijver,
die altijd helder is, en voornaam-rustig. Daarnaast
treedt toepassing; dat hierin altijd de lijn der heilshis-
torie vooropgesteld wordt, kan niet gezegd worden,
en wordt blijkbaar ook niet voor alle gevallen bedoeld.
Toch wordt zoowel in het verklarend als in het toe-
passelijk deel het verband tusschen de feiten van Bi-
leams tijd en de heilshistorie meermalen aangewezen.
Op sommige punten zou men den auteur wel eens
gaarne dieper willen zien ingaan, b.v. als hij spreekt
over het voorkomen van den tweerlei Gods-
naam in het verhaal van Bileam. Maar de auteur
zal wel zelf zijn keus bepaald hebben door den wil
om populair te schrijven; en wij hebben die keus te
eerbiedigen. Het is daarbij een reden van blijdschap,
op te merken, dat ds. Knap de resultaten van zijn
studie toch niet achterwege houdt. Gaarne beveel ik
dit helder geschreven boek aan.

K. S.

Dr. J. H. Gunning J.Hzn. „De Profetieën
van Haggai“.

J. Ploegsma — Zeist — 1929.

Dit geschrift van den bekenden en ook door mij
hooggeacht dr. Gunning is verschenen in een serie,
waarin ook geschreven is door prof. dr. W. J. Aal-
ders (Groningen), ds. J. C. Holders, dr. F. W. A. Korff,
prof. dr. A. M. Brouwer, dr. A. K. Kuiper, ds. C. W.
Coolma. Deze anders deeltjes zijn mij door den uit-
gever niet toegezonden; ik behoeft dus ook niet me
uit te spreken over heel de reeks, doch kan me be-
perken tot dit eene deelt